

V Bruseli 5. 4. 2017
COM(2017) 160 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**Tretia výročná správa o vykonávaní časti IV Dohody, ktorou sa zakladá pridruženie
medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Strednou Amerikou
na strane druhej**

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Tretia výročná správa o vykonávaní časti IV Dohody, ktorou sa zakladá pridruženie medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Strednou Amerikou na strane druhej

1. Úvod

Rok 2016 bol tretím rokom vykonávania obchodného piliera (časť IV) dohody o pridružení medzi EÚ a Strednou Amerikou, ktorou sa zakladá pridruženie medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Strednou Amerikou na strane druhej (ďalej len „dohoda“)¹. V súlade s článkom 13 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 20/2013 z 15. januára 2013, ktorým sa vykonáva bilaterálna ochranná doložka a stabilizačný mechanizmus v súvislosti s banánmi, stanovené v Dohode, ktorou sa zakladá pridruženie medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Strednou Amerikou na strane druhej² (ďalej len „nariadenie“), má Komisia predkladať Európskemu parlamentu a Rade výročnú správu. Táto správa sa predkladá v nadväznosti na túto požiadavku.

2. CELKOVÉ HODNOTENIE: VÝVOJ OBCHODU

2.1. Metodika

V súlade s metodikou použitou v predchádzajúcich správach o vykonávaní dohody³ sa dovoz EÚ počíta na základe údajov EUROSTAT-u získaných v októbri 2016, zatiaľ čo pri vývoze EÚ do Strednej Ameriky sa vychádza zo štatistických údajov Strednej Ameriky. Vzhľadom na to, že štatistické údaje Strednej Ameriky sú vyjadrené v amerických dolároch, prepočítali sa na eurá s použitím ročného výmenného kurzu EUROSTAT-u⁴.

V príčinách fluktuácie obchodných tokov sa prirodzene odráža množstvo faktorov a nemožno ich odôvodniť výhradne existenciou alebo stupňom pokroku pri vykonávaní dohody.

2.2. Vývoj celkových obchodných tokov so Strednou Amerikou (tovar)

Podľa štatistických údajov, ktoré predložil sekretariát pre hospodársku integráciu Strednej Ameriky (SIECA), klesli obchodné toky medzi krajinami Strednej Ameriky a zvyškom sveta od roku 2014 do roku 2015 o 6 %. Naopak, obchodné toky medzi EÚ a zvyškom sveta sa v tom istom období zvýšili o 3,6 % (EUROSTAT). V rámci tohto všeobecnejšieho modelu sa bilaterálny obchod medzi EÚ a Strednou Amerikou ukázal ako pomerne odolný: celkový obchodný tok medzi oboma regiónmi poklesol len mierne (o 0,7 %), a to na 10,5 miliardy EUR. Obchodná bilancia EÚ so Strednou Amerikou vykazovala v roku 2015 kladný zostatok vo výške 162 miliónov EUR (po deficite vo výške 853 miliónov EUR v predchádzajúcom roku).

¹ Ú. v. EÚ L 346, 15.12.2012, s. 3.

² Ú. v. EÚ L 17, 19.1.2013, s. 13.

³ COM(2016) 73 final.

⁴ Priemerné výmenné kurzy EUR/USD boli 1,3281 v roku 2013, 1,3285 v roku 2014 a 1,1095 v roku 2015.

Obchodný tok medzi EÚ a Strednou Amerikou a jeho medziročný vývoj
(v mil. EUR – 2015)

Krajina	Vývoz EÚ ^(*)		Dovoz EÚ ^(**)		Celkový tok	
	mil. EUR	%	mil. EUR	%	mil. EUR	%
Kostarika	1 312	23,1 %	2 250	-40,4 %	3 562	-35 %
Guatemala	1 194	22,3 %	865	25 %	2 059	23,3 %
Honduras	592	29,1 %	1 015	20,5 %	1 606	24 %
Nikaragua	379	54,2 %	326	14,5 %	705	32 %
Panama	1 278	8,2 %	555	26,1 %	1 833	13 %
Salvador	603	29,8 %	195	5,5 %	798	23 %
SPOLU	5 358	22 %	5 196	-16,8 %	10 526	-0,7 %

* Údaje o vývoze na základe štatistických údajov, ktoré uviedli jednotlivé krajiny v regióne

** Údaje o dovoze na základe EUROSTAT-u

Zdroj: EUROSTAT a SIECA

V roku 2015 sa vývoz EÚ do Strednej Ameriky podľa regionálnych štatistických údajov Strednej Ameriky zvýšil celkovo o 22 %, zatiaľ čo dovoz EÚ zo Strednej Ameriky klesol o 16,8 %. Celkovo však treba konštatovať pozitívny trend v obchodných tokoch medzi EÚ a jednotlivými krajinami Strednej Ameriky, okrem Kostariky, v prípade ktorej obchod poklesol z 3,77 miliardy EUR na 2,25 miliardy EUR z dôvodu virtuálneho zmiznutia vývozu kancelárskych a telekomunikačných zariadení veľkého nadnárodného výrobcu IKT v tejto krajine.

Premiestnenie jej bývalého veľkého vývozcu IT komponentov do juhovýchodnej Ázie má už druhý rok po sebe výrazne negatívny vplyv na celkovú hodnotu jej vývozu do EÚ. Dovoz kancelárskych a telekomunikačných zariadení z Kostariky do EÚ klesol v roku 2015 takmer o 94 %. Celkový vývoz IT zariadení klesol z 2 372 miliónov EUR v roku 2013 až na 147 miliónov EUR v roku 2015.

	2013	2014	2015	2013 – 15 zmena v %
Kancelárske a telekomunikačné zariadenia	2 372	1 925	147	-93,8 %

Analýza dovozu EÚ zo Strednej Ameriky a jeho medziročný vývoj (v eurách)

Zdroj: EUROSTAT a Generálne riaditeľstvo pre obchod (GR pre obchod)

Celkovo sa počas tohto tretieho roka vykonávania dohody – a pri nezohľadnení výrazného poklesu vývozu IT komponentov z Kostariky – vývoz EÚ do každej zo šiestich krajín v tomto regióne a dovoz EÚ do každej z nich zvýšil o viac než 20 % v 8 z 12 možných kombinácií vývozu/dovozu. Odráža sa to v celkových obchodných tokoch, ktoré sa zvýšili o viac než 20 % v prípade 4 zo 6 krajín (a viac než 10 % v prípade piatej krajiny). V roku 2016 sa Kostarika stále výrazne odlišovala, a to zo špecifických a endogénnych dôvodov, ktoré v nasledujúcich rokoch pravdepodobne nebudú pretrvávajúť.

Nad'alej pokračuje koncentrácia vývozu Strednej Ameriky do EÚ na niekoľko hlavných vývozných výrobkov, aj keď sa podľa SIECA⁵ počet výrobkov vyvezených do EÚ v roku 2015 v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšil o 5,3 %. V súčasnosti ide o 1 615 výrobkov (6-ciferné colné položky CA HS).

Hlavnými odvetviami dovozu zo Strednej Ameriky (podľa odvetví HS) v roku 2015 boli: rastlinné výrobky (51 %) potraviny, nápoje a tabak (11,1 %); optické a fotografické prístroje (8,1 %). Hlavnými odvetviami vývozu EÚ do tohto regiónu boli: stroje a zariadenia (23,8 %), výrobky chemického priemyslu alebo príbuzných priemyselných odvetví (22,6 %), dopravné zariadenia (14,3 %).

Hlavnými miestami určenia **vývozu EÚ do Strednej Ameriky** v roku 2015 boli Kostarika (25 %), po ktorej nasledovali Panama (24 %) a Guatemala (22 %). Najviac vyvázanými výrobkami v roku 2015 boli farmaceutické výrobky (11 % vývozu EÚ), po ktorých nasledovali motorové vozidlá (7 %) a výrobky z ocele (5 %).

V roku 2015 bol zaznamenaný aj významný nárast vývozu týchto výrobkov zo Strednej Ameriky⁶:

- Dovoz **optických a fotografických prístrojov** (HS 90) do EÚ sa zvýšil o 46 %, a to z 284,8 milióna EUR na 417 miliónov EUR.
- **Zdravotnícke pomôcky**, dovoz do EÚ sa zvýšil o 32 % (z 194 miliónov EUR na 257 miliónov EUR).
- **Káva**, dovoz sa zvýšil o 33 % (zo 702 miliónov EUR na 935 miliónov EUR). Región dokázal prekonať straty spôsobené epidémiou kávovej hrdze, ktorá hlboko zasiahla produkciu kávy v Strednej Amerike a jej vývoz v roku 2014.

Guatemala zvýšila svoj vývoz do EÚ zo 691 miliónov EUR v roku 2014 na 865 miliónov EUR v roku 2015. Niektorými z vyvezených výrobkov, v prípade ktorých sa zaznamenalo významné zvýšenie, sú: jedlé ovocie a orechy (HS08), zvýšenie na 70 miliónov EUR (o viac než 130 %), nerasty (HS26), zvýšenie na 69,2 milióna EUR (o 168 %) a jedlá zelenina (HS07) na 50,3 milióna EUR (o 30 %).

Nikaragua vykázala najvyšší percentuálny rast v obchodných tokoch (32 % v roku 2015). Táto dynamika je poznačená výrazným zvýšením vývozu EÚ do tejto krajiny (o 54 %), ako aj dovozu do EÚ, ktorý vykázal zvýšenie o 14,5 % z 285 miliónov EUR na 326,5 milióna EUR. Zvýšenie vývozu EÚ do Nikaragui bolo mimoriadne výrazné v prípade týchto položiek: 141 % elektrické stroje (HS85) na 87 miliónov EUR, 202 % známky a tlačené knihy (HS 49) na 11 miliónov EUR a 63 % kaučuk (HS 40). Aj dovoz z Nikaraguy sa podobným spôsobom výrazne zvýšil, najmä v prípade týchto položiek: jedlé ovocie a orechy (HS08) – dovoz sa zvýšil na 6,5 milióna EUR, káva na 94 miliónov EUR (o 47 %) a olejnaté semená (HS12) z 25 miliónov EUR na 35 miliónov EUR (o 29 %).

⁵ Sistema de Integración Económica de Centroamérica.

⁶ Zdroj: Eurostat/ GR pre obchod.

Obchodné toky medzi Hondurasom a EÚ tiež vykázali výrazné zvýšenie. Vývoz EÚ sa zvýšil hlavne pri týchto položkách: 88 % elektrické stroje (HS85), a to na 132 miliónov EUR, 154 % farmaceutické výrobky (HS30) a 98 % chemické výrobky (HS38). Celkový dovoz do EÚ sa zvýšil z 841 miliónov EUR v roku 2014 na 1,01 miliardu EUR v nasledujúcom roku. Niektorými tradičnými výrobkami, v prípade ktorých sa zaznamenalo najväčšie zvýšenie, boli: káva (HS09) zo 447,3 milióna EUR na 607,5 milióna EUR (o 36 %), tabak (HS24) o 56 % a jedlá zelenina (HS07) so zvýšením z 11,6 milióna EUR na 19,3 milióna EUR (o 66 %).⁷

Dovoz z Panamy do EÚ sa zvýšil o 27 % v dôsledku rastu v položkách, ako sú: pneumatiky (HS4011), zvýšenie na 62,4 milióna EUR (o 72 %), krmivo pre zvieratá (HS23), zvýšenie na 7,6 milióna EUR (123 %), a dôležitejšie transakcie v odvetví lodnej dopravy, lodí a člnov (HS89) sa viac ako zdvojnásobili, a to na 201 miliónov EUR. Aj vývoz kávy (HS09) – ktorá nie je tradičnou komoditou dovážanou z Panamy do EÚ – sa zvýšil o 66 %.

Značné pozitívne odchýlky boli zaznamenané aj pri vývoze EÚ do Kostariky (o 23 %) a Salvádoru (o 30 %). V Kostarike došlo k významnému zvýšeniu v týchto položkách: 21 % farmaceutické výrobky (HS30), 79 % vozidlá (HS87) a 38 % chemické výrobky (HS38). Pokiaľ ide o Salvádor, osobitnú zmienku si vyžaduje nárast o 53 % v prípade mechanických zariadení (HS84), 75 % v prípade elektrických strojov (HS85) a 60 % v prípade zdravotníckych pomôcok (HS90).

2.3. Využívanie colných preferencií v rámci dohody

Využívanie colných preferencií udelených na základe dohody možno vyhodnotiť posúdením podielu obchodných tokov, ktorý sa vykonal v rámci dohody. Na to sú potrebné podrobné údaje o colnom vybavení. Stredná Amerika informovala EÚ, že databázy spravované ich príslušnými colnými orgánmi nie sú v súčasnosti prispôbené pravidelnej výmene podrobných štatistických údajov na účely analýzy colných preferencií, s výnimkou Kostariky, ktorá EÚ tieto údaje poskytla.

Zo štatistických údajov Kostariky vyplýva, že v roku 2015 sa 16,6 % celkového vývozu EÚ do Kostariky uskutočnilo v rámci výhod, ktoré prináša dohoda, a dodatočne sa 13,2 % colných položiek úplne liberalizovalo. Pokiaľ ide o dovoz zo Strednej Ameriky do EÚ, 53 % tohto toku (v hodnotovom vyjadrení) sa uskutočnilo v rámci dohody.

2.4. Využívanie colných kvót (TRQ)

V dohode sú stanovené colné kvóty (TRQ), prostredníctvom ktorých sa druhej strane poskytuje preferenčné zaobchádzanie až do výšky kvantitatívneho limitu danej kvóty. Dovoz, ktorý presahuje tento limit, podlieha colnej sadzbe podľa doložky najvyšších výhod (DNV).

Dohodou o pridružení sa **Strednej Amerike** poskytuje **osem colných kvót na výrobky**, ktoré pred nadobudnutím platnosti dohody nemali preferenčný prístup na trh EÚ. Stredná Amerika využívala v roku 2015 dostupné colné kvóty na výrobky s pôvodom v Strednej Amerike len v dvoch kategóriách (trstinový cukor a rum).

⁷ Zdroj: Eurostat

Pôvod	Výrobky	Jednotka	Objem colných kvót (TRQ)	Dovoz do EÚ	Miera využitia
Stredná Amerika	Cesnak	tona	550	0	0 %
	Ryža		22 000	0	0 %
	Mäso z hovädzieho dobytku		10 450	0	0 %
	Hríby		275	0	0 %
	Maniokový škrob		5 000	0	0 %
	Kukurica cukrová		1 680	0	0 %
Stredná Amerika s výnimkou Panamy	Cukor		159 000	158 993	100 %
	Rum v nádobe > 2 l	liter čistého alkoholu	7 600	2 187	28,8 %

Colné kvóty, ktoré EÚ udelila Strednej Amerike – využitie v roku 2015

Okrem colných kvót udelila EÚ Strednej Amerike tiež výnimku z pravidiel pôvodu v rámci osobitných kvót pre 118 colných položiek. V druhom roku uplatňovania (2015) zostal dovoz v rámci týchto kvót veľmi nízky. Niektorými z tovarov, ktoré využívali preferenčné zaobchádzanie, boli chrbtové časti tuniakov (kvóta Strednej Ameriky) s mierou využitia 18 %, krátke a dlhé nohavičky z Kostariky s 27 %, podprsenky z Kostariky s mierou využitia 100 % a pančucháče zo Salvádoru so 14 %.

Stredná Amerika udelila EÚ colné kvóty (TRQ) na štyri konkrétne výrobky. Vývozcovia EÚ využili príležitosti, ktoré im poskytli tieto TRQ v roku 2015, aj keď stále existuje priestor pre rast, pretože súčasná miera využitia zostáva v najlepších prípadoch naďalej nižšia ako 50 %:

Výrobky	Kvóta (tona)	Ročné zvýšenie	Objem (tona)	Miera využitia
Sušená šunka	990	45	260	26 %
Sušené mlieko	1 240	95	148	14 % ⁸
Syr	2 345	150	1 155	44 % ⁹
Spracované bravčové mäso	990	45	51	4,9 %

Colné kvóty, ktoré Stredná Amerika udelila EÚ – využitie v roku 2015

⁸ Priemerné percento na základe dostupných údajov za príslušnú krajinu Strednej Ameriky.

2.5. Obchod so službami

V čase písania tohto dokumentu neboli údaje o obchode so službami v roku 2015 k dispozícii (zaostávajúce údaje o tovare je dobre známe), takže sa budú skúmať údaje za rok 2014. Tieto predstavovali 5,9 miliardy EUR (pokles o 3 % v porovnaní s rokom 2013). V roku 2014 zostala Panama hlavným obchodným partnerom v oblasti služieb (53 % z celkového obchodného toku v oblasti služieb s týmto regiónom), po nej nasledovali Kostarika (21 %) a Guatemala (13 %).

Krajina	2013			2014			%
	Kreditný	Debetný	Spolu	Kreditný	Debetný	Spolu	
Kostarika	631,3	499,3	1 130,6	678,1	563,2	1 241,3	10 %
Salvádor	224,8	90,1	314,9	231,7	83,4	315,1	0 %
Guatemala	874,9	202,5	1 077,4	535,2	225,8	761,0	-29 %
Honduras	195,0	187,4	382,4	160,3	89,6	249,9	-35 %
Nikaragua	204,7	48,7	253,4	153,7	91,1	244,8	-3 %
Panama	1 456,4	1 580,1	3 036,5	1 525,4	1 644,4	3 169,8	4 %
Spolu	3 587,1	2 608,1	6 195,2	3 284,4	2 697,5	5 981,9	-3 %

Obchod so službami medzi Strednou Amerikou a EÚ v roku 2014 (v mil. EUR)

Zdroj: EUROSTAT

Honduras a Nikaraguu – každá z týchto krajín mala celkové toky za menej ako 300 miliónov EUR – zasiahli veľmi výrazné výkyvy (v percentuálnom vyjadrení) ich obchodných údajov od roku 2013 do roku 2014, pričom na strane debetu nastal prudký pokles (-52 %) v prípade Hondurasu a takmer dvojnásobná hodnota (87 %) v prípade Nikaraguy.

Na väčších trhoch v Paname, Kostarike a Guatemale sa zaznamenali miernejšie rozdiely (vo všeobecnosti do 10 %) a tiež v Salvádore.

3. ČINNOSTI ORGÁNOV ZODPOVEDNÝCH ZA VYKONÁVANIE DOHODY

3.1. Podvýbor pre technické prekážky obchodu (TBT)

Podvýbor pre TBT preskúmal počas videokonferencie 2. júna 2016 tieto témy:

- EÚ vyjadrila konkrétne obavy v súvislosti s ťažkým procesom registrácie pri uvádzaní výrobkov na trh v Strednej Amerike a nedostatočným pokrokom pri plnení vnútorných procesov technickej harmonizácie.
- EÚ vyjadrila konkrétne obavy v súvislosti so zavedením technických predpisov (zmrzlina, ovocné šťavy a alkoholické nápoje) zo strany Panamy.
- EÚ tiež vyjadrila obavy v súvislosti s „osvedčením o voľnom predaji“, ktoré sa požaduje v Guatemale.

A napokon, Stredná Amerika bola vyzvaná, aby pokročila v účinnom vykonávaní súboru technických predpisov v celom regióne, pripravených na prijatie, s cieľom zabezpečiť nadviazanie na článok 305 dohody a na ďalšiu regionálnu hospodársku integráciu.

3.2. Rada pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj

EÚ a Stredná Amerika usporiadali 14. – 16. júna 2016 zasadnutia inštitúcií zodpovedných za monitorovanie vykonávania ustanovení dohody o obchode a trvalo udržateľnom rozvoji (pozri oddiel 4).

3.3. Podvýbor pre duševné vlastníctvo

15. júna 2016 sa konalo tretie zasadnutie Podvýboru pre práva duševného vlastníctva s cieľom preskúmať najmä tieto otázky:

- ochrana a presadzovanie práv duševného vlastníctva v Strednej Amerike a osobitne zemepisných označení, ako aj preskúmanie možností zjednodušenia postupov registrácie,
- možné opatrenia na podporu prostredia umožňujúceho prípadný transfer technológií (najmä v súkromnom vlastníctve).

Pokiaľ ide o zemepisné označenia, EÚ vyjadrila obavy týkajúce sa prebiehajúceho súdneho konania v Guatemale medzi „Parmigiano Reggiano“ a „Prosciutto di Parma“ a miestnou značkou „Parma“, ako aj skutočnosti, že Honduras zverejnil zoznam údajných druhových názvov, z ktorých niektoré vzbudzujú obavy vzhľadom na ich prípadný konflikt so zemepisnými označeniami EÚ chránenými dohodou.

Toto zasadnutie bolo príležitosťou aj na výmenu názorov o možných pracovných dojednaniach zameraných na uľahčenie aktualizácie zoznamu chránených zemepisných označení.

3.4. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky

Na treťom zasadnutí tohto podvýboru, ktoré sa konalo 14. – 15. júna 2016, EÚ zdôraznila, že:

- je dôležité, aby Stredná Amerika dodržiavala postupy stanovené v dohode o pridružení, aby sa zabezpečilo, že žiadosti o prístup na trh budú vybavované včas a transparentne, vrátane schvaľovania zoznamov zriaďovania a overovaní,
- je dôležité dodržiavať normy, usmernenia a odporúčania medzinárodných normalizačných organizácií,
- je potrebné predkladať vedecké informácie na podporu požiadaviek týkajúcich sa právnych predpisov a dovozu, ktoré sa líšia od medzinárodných noriem.
- je potrebné, aby krajiny Strednej Ameriky pokračovali v procese vykonávania ustanovení o regionálnej hospodárskej integrácii, ktorá uľahčí obchodné vzťahy.

3.5. Podvýbor pre colné režimy, uľahčenie obchodu a pravidlá pôvodu

Témy, o ktorých sa rokovalo 13. a 14. júna 2016 počas zasadnutia tohto podvýboru, zahŕňali:

- plnenie záväzkov Strednej Ameriky v oblasti regionálnej integrácie a
- prípravu dvoch vysvetľujúcich poznámok v oblasti pravidiel pôvodu s cieľom vyriešiť praktické problémy, ktorým čelí Stredná Amerika.

Zmluvné strany pracovali na dosiahnutí dohody o spoločnom výklade určitých aspektov prílohy II prostredníctvom vysvetľujúcich poznámok o vyplňaní sprievodných osvedčení EUR.1 a primeranom riešení chýb alebo malých omylov.

Zmluvné strany sa navyše dohodli na aktualizácii klasifikačného systému do nadobudnutia platnosti najnovšej verzie nomenklatúry harmonizovaného systému Svetovej colnej organizácie (HS 2012). Konečný zoznam by prijala písomným postupom Rada pre pridruženie.

Napokon, Stredná Amerika požiadala o predĺženie možnosti kumulácie tuniaka s pôvodom v Mexiku a Čile. EÚ súhlasila, že sa touto otázkou bude bližšie zaoberať za predpokladu, že medzi týmito krajinami existuje potrebná spolupráca.

3.6. Podvýbor pre otázky prístupu na trh pre tovar

Počas zasadnutia tohto podvýboru, ktoré sa konalo 13. júna 2016, zmluvné strany preskúmali záväzky prijaté počas predchádzajúcich zasadnutí a rokovali o otázkach záujmu EÚ, konkrétne o:

- záväzku Kostariky preskúmať jej systém spotrebnej dane na pivo,
- záväzku Kostariky odstrániť daňovú diskrimináciu v prípade liehovín, a to od 1. októbra 2017 (ako sa stanovuje v dohode);
- účtovaní poplatku zo strany Nikaraguy za snímanie tovaru na hraničných priechodoch;
- systéme dovozných licencií Hondurasu pri dovoze cibule.

EÚ a Stredná Amerika sa zhodli na tom, že prístup k spoľahlivým, aktualizovaným a podrobným štatistickým údajom má pre obchodnú politiku zásadný význam, a zaviazali sa k tomu, že si budú naďalej vymieňať štatistické údaje na regionálnej úrovni.

3.7. Ad hoc zasadnutie o verejnom obstarávaní

Zmluvné strany sa dohodli na vytvorení dočasnej technickej *ad hoc* pracovnej skupiny pre verejné obstarávanie, ktorá sa po prvýkrát stretla 16. júna 2016. Aj keď sa dohodou neustanovuje podvýbor pre túto oblasť, ukázalo sa, že je vhodné, aby sa verejné obstarávanie riešilo v rámci dohody. Zmluvné strany si vymenili informácie o právnych predpisoch v rôznych krajinách Strednej Ameriky a o ich súlade s ustanoveniami tejto dohody. EÚ vyzdvihla najmä postupy, ktoré nedávno prijali panamské úrady a ktoré si vzhľadom na dohodu vyžadujú revíziu. Keďže sa ustanovenia panamského zákona o verejnom obstarávaní v súčasnosti revidujú, EÚ naliehala na Panamu, aby zaviedla nevyhnutné zmeny svojich právnych predpisov.

3.8. Výbor pre pridruženie

23. júna 2016 sa uskutočnilo tretie zasadnutie Výboru pre pridruženie, na ktorom sa preskúmala práca v rôznych podvýboroch a rokovalo o ďalších otázkach týkajúcich sa obchodu.

EÚ vysvetlila význam úplnej ochrany zemepisných označení v Strednej Amerike a vyjadrila obavy v súvislosti s nedávnymi postupmi v Guatemale a Hondurase. EÚ okrem toho pripomenula záväzok Strednej Ameriky, že vynaloží maximálne úsilie pri vykonávaní medzinárodne dohodnutých noriem, pokiaľ ide okrem iného o finančné služby a boj proti praniu špinavých peňazí, financovaniu terorizmu a daňovým únikom. EÚ predstavila svoje iniciatívy v oblasti zdaňovania príjmu právnických osôb (celoeurópsky zoznam, BEPS) a vyzvala Strednú Ameriku, aby spoločne pracovala na uvedených otázkach.

EÚ tiež vyzvala Kostariku, aby skoncovala s daňovou diskrimináciou, ktorá sa v súčasnosti uplatňuje pri pive, a, ako bolo dohodnuté v spoločnom vyhlásení, takisto Panamu, aby dodržiavala kapitolu dohody o verejnom obstarávaní.

Pokiaľ ide o regionálnu hospodársku integráciu, Stredná Amerika vysvetlila, že stredoamerickí ministri obchodu na svojich zasadnutiach, ako napr. COMIECO v rámci SIECA, pozorne sledovali plnenie záväzkov voči EÚ. EÚ vyzdvihla význam čo najskoršieho zavedenia určitých technických predpisov.

Pokiaľ ide o zmeny dohody vyplývajúce z prístúpenia Chorvátska k EÚ, zmluvné strany uznávajú, že napriek určitému pokroku stále existujú rozdiely v prístupoch k metodike hodnotenia kompenzácie. EÚ naliehala na Strednú Ameriku, aby zaujala konštruktívny prístup, najmä vzhľadom na to, že EÚ so všetkými ostatnými preferenčnými partnermi v Latinskej Amerike už uzavrela rokovania s uspokojujivým riešením pre obe strany. Dohodli sa, že budú pokračovať v dialógu s cieľom čo najskôr dosiahnuť dohodu.

4. PLNENIE ZÁVÄZKOV V OBLASTI OBCHODU A TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA

4.1. Inštitucionálne aspekty

Tretie zasadnutie Výboru pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj sa konalo v Hondurase 15. – 16. mája 2016.

Výbor si vymenil informácie o pracovných a environmentálnych otázkach vrátane tém, ako sú sociálny dialóg, nediskriminácia, zodpovedné hodnotové reťazce, obehové hospodárstvo a obchod s voľne žijúcimi živočíchmi. EÚ vyzdvihla oznámenie s názvom Obchod pre všetkých, pričom jej program hodnôt bol pre Výbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj mimoriadne dôležitý.

Stretnutie Fóra pre dialóg s občianskou spoločnosťou, ktoré tvoria okrem iného zástupcovia občianskej spoločnosti z EÚ a Strednej Ameriky, sa uskutočnilo 17. júna 2016. Prítomní boli zástupcovia občianskej spoločnosti zo všetkých krajín Strednej Ameriky, okrem Panamy, a z EÚ. Uskutočnil sa aj workshop o obchodných systémoch a postupoch pre udržateľný rozvoj

a stretnutie členov poradnej skupiny z oboch regiónov. Zástupcovia občianskej spoločnosti predložili výboru spoločné vyhlásenie, na ktoré výbor prisľúbil odpoveď v neskoršej fáze. Viac informácií nájdete na <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-3rd-eu-central-america>.

4.2. Vykonávanie dohovorov Medzinárodnej organizácie práce (MOP)

Strany počas zasadnutia Výboru pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj informovali o svojom vykonávaní dohovorov MOP a o najnovšom vývoji právnych predpisov. Salvádor a Guatemala odpovedali na otázky EÚ týkajúce sa Dohovoru MOP o slobode združovania, o ktorých sa rokovalo počas Medzinárodnej konferencie práce týždeň predtým ako o vážnych a obzvlášť naliehavých prípadoch.

O Salvádore a Guatemale sa už rokovalo v rámci mechanizmov dohľadu MOP v júni 2016 v súvislosti s ich plnením dohovoru č. 87 o slobode združovania a o práve odborovo sa organizovať, a to vo veci násilia a zavraždenia zástupcov pracovníkov. EÚ bude situáciu naďalej monitorovať a podporovať v tejto súvislosti spoluprácu s MOP.

4.3. Vykonávanie mnohostranných environmentálnych dohôd

Strany si počas zasadnutia rady vymenili názory aj na environmentálne otázky a o.i. Kostarika opísala svoju stratégiu využívania svojich ambiciózných nízkouhlíkových cieľov na podnecovanie inovácií vo výrobných odvetviach, ako je napríklad káva a chov hospodárskych zvierat. EÚ vyzdvihla trendy vrátane balíka predpisov o obehovom hospodárstve a akčného plánu obchodu s voľne žijúcimi živočíchmi.

Krajiny Strednej Ameriky a EÚ konštatovali, že na Konferencii zmluvných strán dohovoru CITES, ktorá sa uskutočnila v septembri 2016 spolupracovali vo viacerých záležitostiach, aj vo veci návrhu Guatemaly a troch ďalších členov dohovoru CITES týkajúceho sa regulácie obchodu so všetkými druhmi *dalbergie* (ružového dreva), ktorý EÚ podporila.

4.4. Tvorba pozitívneho programu pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj

Pokračovali rokovania o tvorbe pozitívneho programu, pričom niektoré názory na hlavné zameranie týchto aktivít sa rozchádzali. Všeobecnú podporu získal návrh zorganizovať podujatie o zodpovedných globálnych hodnotových reťazcoch začiatkom roku 2017.

5. VYKONÁVANIE NARIADENIA (STABILIZAČNÝ MECHANIZMUS V SÚVISLOSTI S BANÁNMI)

V dohode sa stanovuje preferenčné clo na banány pre každú krajinu Strednej Ameriky v rámci položky 0803.00.19 (čerstvé banány) od dátumu nadobudnutia platnosti dohody až do roku 2020 (uvedené v tabuľke znížených cieľ podľa roku a krajiny). Toto osobitné zaobchádzanie vychádza zo stabilizačnej doložky, ktorou sa stanovuje ročný spúšťací dovozný objem z krajín Strednej Ameriky počas prechodného obdobia.

Ak sa v dôsledku zníženia cieľ dostane dovoz banánov na úroveň, ktorá spôsobí alebo hrozí, že spôsobí vážnu ujmu pre odvetvie banánov v EÚ, v nariadení sa stanovujú vhodné postupy,

ktoré sa majú prijať, aby sa predišlo závažnému poškodeniu tohto odvetvia. Komisia monitoruje vývoj dovozu banánov z krajín Strednej Ameriky (na základe článkov 3 a 13 nariadenia) s cieľom posúdiť, či sú podmienky stanovené v tomto nariadení splnené, aby sa mohlo iniciovať ochranné prešetrenie alebo zaviesť predbežné opatrenia dohľadu.

Hoci dovoz banánov z Guatemaly v roku 2015 skutočne presiahol spúšťaciu úroveň o 27 %, Komisia neiniciovala a ani nedostala žiadosť, aby iniciovala nejaké ochranné prešetrenie alebo zavedenie predbežných opatrení dohľadu. Tento dovoz sa nepovažoval za ohrozenie odvetvia banánov v EÚ. Ostatné stredoamerické krajiny sa v tom čase ani len nepriblížili k dosiahnutiu svojich spúšťacích úrovní v rámci stabilizačného mechanizmu. Na konci roku 2015 predstavoval celkový objem, ktorý využíval preferenčné zaobchádzanie v Strednej Amerike, iba 65 % stanoveného limitu.

Krajina	Využitý objem	Spúšťacia úroveň	%
GUATEMALA	79 068 834	62 500 000	127
HONDURAS	4 440 601	62 500 000	7
NIKARAGUA	8 389 294	12 500 000	67
PANAMA	207 829 771	468 750 000	44
KOSTARIKA	927 260 997	1 281 250 000	72
SALVÁDOR	0	2 500 000	0
SPOLU	1 226 989 497	1 890 000 000	65

Dovoz banánov v rámci stabilizačného mechanizmu v roku 2015 (v kg)

6. ZÁVER

Proces vykonávania je po troch rokoch od nadobudnutia účinnosti stabilný a inštitucionálny rámec podľa dohody funguje dobre.

Napriek negatívnym globálnym trendom v obchodnom prostredí Strednej Ameriky sa obchodné toky EÚ so Strednou Amerikou ukázali ako celkom dynamické. Premiestnenie veľkého regionálneho vývozcu (IT komponenty) zo Strednej Ameriky malo aj naďalej výrazne negatívny vplyv – rovnako ako v roku 2014 – aj keď ostatný vývoz zo Strednej Ameriky do EÚ v roku 2015 vzrástol priemerne o 13,8 %, s pozoruhodným príspevkom oživenia vývozu z odvetvia výroby kávy, ktorý sa zvýšil o 34 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Vývoz EÚ do Strednej Ameriky si udržal tempo s touto úrovňou rastu, pričom sa v roku 2015 zvýšil o značných 22 %.

Napriek tomuto solídne rastu sa existujúce preferencie naďalej využívajú pomerne málo v prípade vývozu z EÚ do Strednej Ameriky, ale v prípade dovozu EÚ zo Strednej Ameriky je ich využitie výrazne lepšie. Je možné, že je potrebné vynaložiť väčšie úsilie o komunikáciu v rámci EÚ, aby sa zvýšili poznatky o výhodách dohody pre vývozcov EÚ. Komisia sa naďalej zapája do činností zameraných na zvýšenie informovanosti hospodárskych subjektov o príležitostiach, ktoré dohoda prináša. Dôležitá by bola tiež podpora členských štátov.

Vzhľadom na to, že colné kvóty zostávajú z veľkej časti nevyužité, hospodárske subjekty majú naďalej evidentné možnosti rozvíjať obchodné vzťahy ďalej.

Pokiaľ ide o stabilizačný mechanizmus pre banány, celkový dovoz zo Strednej Ameriky zostal vo všeobecnosti stabilný a výrazne pod kumulovanými spúšťacími úrovňami. Aj keď dovoz banánov z Guatemaly prekročil spúšťaciu úroveň, nebolo potrebné zväziť iniciovanie pozastavenia preferenčných ciel, pretože nešlo o destabilizáciu trhu EÚ.

Pokiaľ ide o obchod so službami, toky medzi oboma regiónmi v roku 2014 nepatrne poklesli na 5,9 miliardy EUR. Panama, Kostarika a Guatemala sú v tejto hospodárskej oblasti naďalej najdôležitejšími obchodnými partnermi. Obchod so službami je však (zatiaľ) príliš obmedzený na to, aby bolo možné posúdiť vplyv dohody na obchodné toky služieb.

Prioritou EÚ bude pokračovať v zachovávaní a zlepšovaní pozitívnej spolupráce so Strednou Amerikou s cieľom spoločne dosiahnuť správne vykonávanie dohody zo strany všetkých zainteresovaných subjektov. Hospodárske subjekty, spotrebitelia a občianska spoločnosť z oboch regiónov tak budú môcť v plnej miere využívať príležitosti, ktoré poskytuje dohoda, a stavať na nich pri ďalšej konsolidácii vzájomne výhodného vzťahu.

Správne fungovanie inštitúcií v rámci dohody má zásadný význam pre jej riadne vykonávanie. Poskytujú priestor pre diskusiu a hľadanie prijateľných riešení pre všetky zmluvné strany, pokiaľ ide o otázky týkajúce sa dodržiavania záväzkov prijatých v rámci jednotlivých hláv tejto dohody (ako sú obchod a udržateľný rozvoj, verejné obstarávanie a iné) až po otázky prístupu na trh, a všeobecne pomáhajú riešiť problémy súvisiace s vykonávaním štruktúrovaným a vzájomne dohodnutým spôsobom.

V tejto súvislosti sa nedávne úsilie zameralo na spoluprácu v oblasti práce a noriem v oblasti životného prostredia, a to zo širšej perspektívy, pokiaľ ide o účasť občianskej spoločnosti, sociálny dialóg, obehové hospodárstvo a hodnotové reťazce – v súlade so súčasnou obchodnou politikou EÚ.¹⁰

Komisia sa bude aj naďalej angažovať v procese vykonávania dohody so Strednou Amerikou a bude naďalej riešiť všetky otázky súvisiace s vykonávaním tejto dohody, ktoré nastolia firmy, občania alebo iné zainteresované strany. Komisia vyzýva aj členské štáty EÚ a Európsky parlament, aby k tomuto procesu naďalej aktívne prispievali.

¹⁰ Pozri politický dokument „Obchod pre všetkých“ (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf)